

Mål C-423/23

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

10 juli 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 juli 2023

Klagande:

Secab Soc. coop.

Motparter:

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA

Saken i det nationella målet

Ogiltigförklaring av flera rättsakter och fakturor utfärdade av motparterna.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

I enlighet med artikel 267 FEUF ombeds EU-domstolen att klargöra huruvida den italienska lagstiftningen, där det fastställs ett tak för producenters intäkter från försäljning av el, särskilt vad gäller sektorn för förnybar energi, är förenlig med de unionsrättsliga bestämmelserna på området.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Utgör artikel 5.4 i direktiv (EU) 2019/944, skälen 3 och 12 i direktiv (EU) 2018/2001, skälen 27, 28, 29 och 39 samt artiklarna 6.1 och 8.2 i förordning (EU) 2022/1854 hinder för en nationell lagstiftning där det fastställs ett tak

- för marknadsintäkter från försäljning av el som tillämpas på det sätt som föreskrivs i artikel 15-bis i lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022 och som inte säkrar att producenterna får behålla 10 procent av intäkterna över nämnda tak?
- 2) Utgör artikel 5.4 i direktiv (EU) 2019/944, skälen 2, 3 och 12 i direktiv (EU) 2018/2001, skälen 27, 28, 29 och 39 samt artiklarna 6.1, 8.2 b och 8.2 c i förordning (EU) 2022/1854 hinder för en nationell lagstiftning där det fastställs ett tak för marknadsintäkter från försäljning av el som tillämpas på det sätt som föreskrivs i artikel 15-bis i lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022, vilket innebär att investeringar i sektorn för förnybar energi inte upprätthålls och ges incitament?
  - 3) Utgör skäl 3 i direktiv (EU) 2018/2001, skälen 27 och 41 samt artiklarna 7.1 h, 7.1 i, 7.1 j, 8.1 a, 8.1 d och 8.2 i förordning (EU) 2022/1854 hinder för en nationell lagstiftning där det fastställs ett tak för marknadsintäkter från försäljning av el som tillämpas på det sätt som föreskrivs i artikel 15-bis i lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022, men där det varken fastställs något särskilt tak för intäkter från försäljning av el som produceras med hjälp av stenkol eller finns differentierade regelverk för de olika energikällorna?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, särskilt artikel 5.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, särskilt skälen 2, 3, 12 och 29.

Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna, särskilt skälen 1, 3, 6, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 40, 41 och 71 samt artiklarna 6, 7 och 8.

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris, särskilt 2.2.1., 2.2.2., slutsats och bilaga 2.

Domstolens dom av den 29 september 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, och dom av den 1 juli 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037.

Anförda nationella bestämmelser

Lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022, artikel 15-bis

Enligt punkt 1 tillämpas under perioden från den 1 februari 2022 till den 31 december 2022 en kompensationsmekanism på energipriset med avseende på den el som matas in i nätet av olika typer av anläggningar som använder förnybara energikällor.

Enligt punkt 3 beräknar GSE (operatören för energitjänster) skillnaden mellan referenspriset och marknadspriset samt anger hur dessa priser ska räknas ut.

Det stadgas i punkt 4 att, om skillnaden enligt punkt 3 är positiv, betalar GSE ut det aktuella beloppet till producenten. Om denna skillnad är negativ, gör GSE en avräkning eller begär att producenten betalar in det aktuella beloppet (tvåvägs kompensationsmekanism).

Lagdekret nr 115 av den 9 augusti 2022, artikel 11

Lag nr 197 av den 29 december 2022, artikel 1

Enligt punkt 30 tillämpas under perioden från den 1 december 2022 till den 30 juni 2023 ett tak för marknadsintäkter från produktionen av el med avseende på den el som matas in i nätet av anläggningar som använder de förnybara energikällor som inte omfattas av tillämpningsområdet för ovanstående artikel 15-bis och av anläggningar som använder de icke-förnybara energikällor som avses i artikel 7.1 i förordning (EU) 2022/1854.

Det stadgas i punkt 31 att intäkttaket omfattar samtliga marknadsintäkter för producenter av el som produceras i ovanstående anläggningar och i förekommande fall de förmedlare som deltar på grossistmarknader för el för producenternas räkning.

Enligt punkt 32 beräknar GSE skillnaden mellan referenspriset och marknadspriset samt anger hur dessa priser ska räknas ut.

Det stadgas i punkt 33 att, om skillnaden enligt punkt 32 är negativ, gör GSE en avräkning eller begär att producenten betalar in det aktuella beloppet (envägs kompensationsmekanism).

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Secab producerar el i anläggningar som använder vattenkraft.
- 2 Genom tillämpning av artikel 15-bis i lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022 inkluderade ARERA (den italienska energi-, nät- och miljömyndigheten) genom sina beslut åren 2022 och 2023 Secab i förteckningen över bolag som omfattas av denna bestämmelse. GSE utfärdade därefter ett antal fakturor gentemot Secab. I målet vid den hänskjutande domstolen har Secab yrkat att dessa beslut, andra därmed förbundna rättsakter och nämnda fakturor ska ogiltigförklaras.

- 3 Ersättningen till de i artikel 15-bis nämnda producenterna för försäljning av energi fastställs av lagstiftaren genom ett i samma artikel angett intäktstak, i stället för av marknaden.
- 4 Denna artikel skulle ha varit tillämplig under perioden från den 1 februari 2022 till den 31 december 2022, men artikel 11 i lagdekret nr 115 av den 9 augusti 2022 förlängde denna period till den 30 juni 2023.
- 5 I förordning (EU) 2022/1854 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna, som trädde i kraft den 8 oktober 2022, fastställs bland annat ett högre intäktstak och ett bredare tillämpningsområde än i artikel 15-bis.
- 6 Artikel 1.30–38 i lag nr 197 av den 29 december 2022 genomförde artiklarna 6, 7 och 8 i förordning (EU) 2022/1854 för perioden från den 1 december 2022 till den 30 juni 2023. Emellertid undantogs anläggningar som använder förnybara energikällor, vilka redan omfattades av tillämpningsområdet för artikel 15-bis.
- 7 Intäktstaket enligt artikel 15-bis tillämpades därför under perioden från den 1 februari 2022 till den 30 juni 2023 på producenter av energi från förnybara energikällor, trots att lag nr 197 av den 29 december 2022 trädde i kraft. Denna lag omfattade däremot producenter av energi från icke-förnybara energikällor och från de förnybara energikällor som inte nämns i artikel 15-bis under perioden från den 1 december 2022 till den 30 juni 2023.
- 8 Även om artikel 15-bis antogs innan förordning (EU) 2022/1854 trädde i kraft, utgör denna artikel därför i allt väsentligt den nationella bestämmelse som genomför den unionsrättsliga bestämmelsen med avseende på energi från förnybara energikällor.

Parternas huvudargument

- 9 Secab har gjort gällande att artikel 15-bis i lagdekret nr 4 av den 27 januari 2022 strider mot unionsrätten.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 10 Sedan slutet av år 2021 har elpriserna stigit onormalt som en följd av den exceptionella ökningen av gaspriserna, när gas används som bränsle för elproduktion.
- 11 Artikel 15-bis har på samma sätt som förordning (EU) 2022/1854 antagits för att tillfälligt begränsa de extraordinära marknadsintäkterna för producenter av energi vilka inte använder gas för produktionen och vars kostnader därigenom inte påverkas av gasprisernas utveckling. I detta syfte föreskrivs det i artikel 15-bis att det fastställs ett tak för dessa extraordinära intäkter och att de aktuella beloppen fördelas till slutkunderna.

- 12 Den hänskjutande domstolen tvivlar på att det sätt som den italienska lagstiftaren har föreskrivit för att fastställa taket är i överensstämmelse med de gränser som uppställs i förordning (EU) 2022/1854 och med de unionsrättsliga bestämmelserna på energiområdet. Tvivlen avser både takets storlek och personkrets.

STORLEKEN

- 13 Även om referenspriset i artikel 15-bis.3 a ligger mellan 56 och 58 EUR per MWh, och således är markant lägre än det pris på 180 EUR per MWh som fastställts på unionsnivå, är detta pris emellertid rättvist enligt ARERA, eftersom det motsvarar det aritmetiska medelvärdet av priserna i de enskilda marknadszonerna, registrerade från den 1 januari 2010 till den 31 december 2020 och justerade utifrån inflationen.
- 14 Den hänskjutande domstolen påpekar att enligt skäl 28 i förordning (EU) 2022/1854 borde fastställandet av ett tak för marknadsintäkter ha utgått från de timmar då efterfrågan var som högst, före Rysslands anfallskrig mot Ukraina.
- 15 Den italienska lagstiftaren har däremot valt en metod som utgår från medelvärdet av energipriserna under årens lopp och inbegriper år 2020, som påverkades av onormala förhållanden med anledning av covid-19-pandemin, men utesluter år 2021, under vilket en ny ekonomisk cykel började som, förutom kompenseringen för de exceptionella förhållandena under det föregående året, var kännetecknad av en aldrig tidigare skådad prisstigning. I och med att år 2021 inte togs med i beräkningsunderlaget, sänktes referenspriset med över 10 procent.
- 16 Den hänskjutande domstolen tvivlar därför på att taket för marknadsintäkter enligt artikel 15-bis är proportionerligt och skäligt, eftersom det inte säkrar att producenterna får behålla 10 procent av intäkterna över samma tak, vilket däremot krävs enligt skäl 39 i förordning (EU) 2022/1854.
- 17 Den italienska bestämmelsen förefaller heller inte kunna skydda investeringar i sektorn för förnybar energi och, framför allt, förmågan att göra sådana investeringar i framtiden. Detta i syfte att utvidga användningen av dessa energikällor, vilket däremot uttryckligt krävs i de unionsrättsliga bestämmelserna på området.
- 18 Enligt slutsatsen i kommissionens meddelande av den 8 mars 2022, ”REPowerEU”, måste fossila energikällor omedelbart ersättas med förnybara energikällor för att EU:s energiberoende ska minskas. På motsvarande sätt är främjande av förnybara energiformer enligt skäl 2 i direktiv (EU) 2018/2001 en viktig komponent i det åtgärds paket som krävs för att uppfylla unionens åtaganden inom ramen för Parisavtalet från 2015 om klimatförändringar, inklusive unionens bindande mål att till 2030 minska utsläppen med minst 40 procent. Detta mål anses uttryckligen ha ”en övergripande betydelse för unionens energi- och miljöpolitik”.

- 19 Avsaknaden av passande investeringar i sektorn för förnybar energi räknas bland staternas underlåtelser i kampen mot klimatförändringarna. Sådana underlåtelser har redan slagits fast av flera nationella domstolar (målet Urgenda Foundation i Nederländerna, målet Affaire du Siècle i Frankrike och målet Neubauer i Tyskland) och är för närvarande föremål för prövning vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (ansökan nr 39371/20, 53600/20 och 34068/21).
- 20 Vid en jämförande genomgång av skälen 28 och 29 i förordning (EU) 2022/1854 framgår det närmare bestämt att det i samband med fastställande av taket måste lämnas en rimlig marginal på det pris som investerarna rimligen kunde ha förväntat sig så att inte den inledande bedömningen av investeringarnas lönsamhet undergrävs eller investeringarna minskar. Den italienska bestämmelsen tycks inte ha beaktat dessa faktorer.
- 21 Förutom att direkt begränsa den finansiella investeringsförmågan hos företag som producerar energi från förnybara energikällor har artikel 15-bis indirekta verkningar, i och med att den underminerar investerarnas förtroende för sektorns tillväxt. Detta strider mot de principer som EU-domstolen har slagit fast, enligt vilka det är nödvändigt att ”på lång sikt främja investeringar i nya anläggningar” (se dom av den 29 september 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, punkt 110, och dom av den 1 juli 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 103).

DEN PERSONKRETS SOM OMFATTAS AV DEN AKTUELLA LAGSTIFTNINGEN

- 22 Artikel 15-bis omfattar enbart producenter av energi från förnybara energikällor.
- 23 Medan det i förordning (EU) 2022/1854 stadgas att intäktstaket även omfattar producenter av energi som använder brunkol, råpetroleumprodukter och torv samt anges att ett särskilt tak bör införas för användare av stenkol, innehåller artikel 15-bis inget regelverk som är tillämpligt på dessa producenter, vilka således har erhållit en otillbörlig fördel, framför allt med avseende på perioden från den 1 februari 2022 till den 1 december 2022, under vilken de inte omfattades av något intäktstak. Det omtvistade regelverket har därigenom gett upphov till diskriminering och snedvridning av marknaden.
- 24 Medan det enligt artikel 8.1 a i förordning (EU) 2022/1854 är möjligt att tillämpa differentierade regelverk för olika energikällor, har artikel 15-bis däremot fastställt ett enda tak för marknadsintäkter som omfattar alla kategorier av producenter av energi från de förnybara energikällor som avses i bestämmelsen, trots att produktionskostnaderna för energi inte är lika för alla kategorier av anläggningar. Även denna omständighet förefaller på motsvarande sätt ge upphov till diskriminering och snedvridning av marknaden.
- 25 Exempelvis upplevde producenter av energi från vattenkraft under år 2022 en minskning av sina historiska produktionsnivåer med över en tredjedel till följd av den exceptionella torkan och de höga temperaturerna, medan andra kategorier av

producenter däremot drog fördel härav. Samtliga kategorier omfattades dock av ett och samma intäktstak.

- 26 Den hänskjutande domstolen anser det därför vara nödvändigt att hänskjuta ovanstående tolkningsfrågor för förhandsavgörande.

ARBETSDOKUMENT